

i hele Retsgrundlaget er af særlig Interesse for os, skal der her gøres lidt nærmere Røde for, hvorledes Ordningen med den offentlige Votering her har udviklet sig, og hvilke praktiske Erfaringer man har gjort dermed.

Ifølge den oprindelige Lov af 12. September 1818 § 12 var Voteringen ogsaa ved den norske Højesteret hemmelig, og den offentlige Votering er her først blevet gennemført ved Løven af 11. April 1863 efter mange Aars Kampe, hvorunder Sagen Gang paa Gang blev rejst og Forslag om offentlig Votering vedtaget af Stortinget, men det stadig mødte den mest haardnakkede Modstand fra Rettens egen Side, som gennem lange Tider ogsaa heri støttedes af Justitsdepartementet; en nærmere Skildring af denne Kamp findes i det af *G. Hallager* i Anledning af Rettens 100-Aars-Jubilæum udgivne Værk: Norges Højesteret 1815—1915, I. Bind, Side 130 ff., 318 ff. og navnlig Side 344 ff. I den Indstilling fra vedkommende Stortingskomité, der laa til Grund for den endelige Lov, henvistes der til den Betydning, som Offentlighed i Retssager havde baade for den enkelte og Samfundet, og at den vilde styrke Tilliden til Højesteret og forhøje Interessen for dens Gerning. Med Hensyn til den Indven- ding, at man derved gjorde Brud paa Rettens Solidaritet og svækkede dens Autoritet, blev det gjort gældende, at denne Betænkelighed hvilede paa en Miskendelse af, hvad der i vor Tid og i et frit Samfund gav en kollegial Rets Virken sand Autoritet. Enhver vidste, at den formelle Enhed hyppig kun var et Dække for Dissenser, og det alvorlige Dissenser baade med Hensyn til Begrundelse og Konklusion. I flere af de vigtigste Sager kom endogsaa Antallet af de Fraktioner, hvori Retten havde delt sig, til Almenhedens Kundskab. Enhver indsaa derfor, at en fornuftig Tillid til Højesterets Domme ikke kunde grundes derpaa, at de blev afsagt i den hele Rets Navn, men paa den Betragtning, at det efter Dommernes Antal, Kundskaabsfyldte og Erfaring var antageligt, at det under al Meningsforskel dog var de bedst begrundede Anskuelser, som regelmæssig bestemte Sagernes Udfald. Ved Offentliggørelse af de enkelte Vota satte man en til Kendsgjerninger støttet Overbevisning om, at Højesteret gjorde sin Pligt, og Rettens Domme i Regelen var de bedst mulige, i Stedet for en Antagelse paa Tro og Love. Paa samme Tid fjernede man et Hemmelighedssystem, som var vel skikket til at fremkalde Mistillid især i en Tid som vor, som dannede sine Institutioner efter Grundsætningen om Borgernes Selvvirksomhed, og i et Samfund som vort, i hvis Forfatning Offentlighedens Princip overhovedet var det raa- dende, og hvori Almenheden derfor af Indsigt og Sædvane ansaa Medviden i offentlige Anliggender som den mest betryggende Garanti saavel for hvert enkelt Anliggendes forsvarlige Pleje som for Samfundslivets harmoniske Udvikling. — Da Højesteret blev hørt om Sagen, udtalte dens store Flertal (alle Medlemmer mod 2) sig imidlertid igen bestemt imod den, idet det erklærede, at intet af, hvad der var anført paa sidste Storting, havde rokket Rettens tidligere udtalte faste Overbevisning om den foreslaaede Foranstaltnings Skadelighed, og at den fandt at maatte henlede Opmærksomheden paa Følgerne, saaledes at, om Beslutningen blev Lov, Retten i det mindste ikke kunde siges at være medansvarlig. Kongen sanktionerede dog denne Gang Lovbeslutningen, og Fremtiden synes at have givet Datidens Lovgivere Ret, idet der i Norge i Aarenes Løb har fæstnet sig en almindelig Overbevisning om, at den offentlige Voteringsmaade har virket baade til Gavn for Retsudviklingen og for Højesterets egen Prestige. Saaledes udtalte ved Festen i Anledning af den norske Højesterets Jubilæum i 1915 den daværende Justitiarius *Thinn* efter at have bemærket, at han ikke i øvrigt behøvede at komme ind paa de forskellige Love, der havde truffet Bestemmelser vedrørende Højesteret:

„Kun vil jeg her nævne en Forandring med Hensyn til Rettens Ordning, nemlig den som fandt Sted ved Løven af 11. April 1863, som bestemte, at Højesterets Voteringer skulde være offentlige, medens de tidligere havde været hemmelige. Jeg anser denne Forandring for at være af en saa væsentlig Betydning baade i Retning af at styrke Tilliden til Domstolen og i Retning af at befordre den gennem Retspraksis stedfindende Retsudvikling, at jeg finder særlig Grund til at omtale den.“

Rettens tidligere udtalte Frygt for, at den mundtlige Votering skulde sinke Sagernes Paadømmelse og foranledige en Stigning af Restancerne, viste sig ligeledes at være ugrundet, jfr. Hallagers anførte Værk, II. Bind Side 3.

Løvens Ordning er nærmere den, at Højesteret i alle mundtlig forhandlede Sager skal foretage Afstemning for aabne Døre. Naar en saaledes foretagen Afstem-